

LibreOffice
The Document Foundation

Handleiding voor beginners

Bijlage A *Sneltoetsen en* *toetscombinaties*

Documentatie voor LibreOffice is beschikbaar op
www.nl.libreoffice.org/ondersteuning/documentatie/
en www.odfauthors.org/libreoffice/nederlands

Auteursrechten

Dit document is onder auteursrecht © 2017 van het LibreOffice Documentation team, waarvan de bijdragers hieronder zijn genoemd. Iedereen mag het verspreiden en/of aanpassen met inachtneming van de condities van GNU General Public License (<http://www.gnu.org/licenses/gpl.html>), versie 3 of hoger of de Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), versie 4 of hoger.

Alle handelsmerken in deze gids zijn eigendom van de rechtmatige eigenaars.

Medewerkers

Jean Hollis Weber
Olivier Hallot

John A Smith

Ron Faile Jr.

Reacties

Opmerkingen en suggesties kunnen aan de oorspronkelijke auteurs van de Engelstalige handleiding via de mailinglijst van het documentatieteam (documentation@global.libreoffice.org) gezonden worden.

Bedenk wel dat alles wat u naar een mailinglijst stuurt, inclusief uw e-mailadres en andere persoonlijke informatie die in het bericht staan, openbaar gearcheveerd wordt en niet verwijderd kan worden.

Heeft u op- of aanmerkingen over de Nederlandstalige vertalingen dan kunt u terecht op de mailinglijst: discuss@nl.libreoffice.org

Inschrijven kan via een mailtje aan discuss+subscribe@nl.libreoffice.org

Dankbetuigingen

Deze handleiding is gebaseerd en bijgewerkt op basis van eerdere versies van dit hoofdstuk. De medewerkers hieraan zijn:

Peter Hillier-Brook

Jean Hollis Weber

Alexander Noël Dunne

Vertalers

Henk van der Burg

Kees Kriek

Publicatiedatum en softwareversie

Gepubliceerd 16 februari 2017. Gebaseerd op LibreOffice 5.2.

Vertaald mei 2017

Opmerking

Tijdens het maken van dit hoofdstuk werd de pictogrammenset Klein – Tango gebruikt. De pictogrammen kunnen eenvoudig aangepast worden via **Extra > Opties > LibreOffice > Weergave** en dan uw keuze maken bij *Pictogramgrootte en stijl*.

Opmerking voor gebruikers van Mac

Sommige toetsaanslagen en menu-items zijn anders op een Mac dan in Windows en Linux. De tabel hieronder geeft enkele algemene vervangingen voor de instructies in dit hoofdstuk. Voor een meer gedetailleerde lijst, bekijk de Help van deze toepassing.

<i>Windows/Linux</i>	<i>Equivalent voor Mac</i>	<i>Effect</i>
Menuselectie Extra > Opties	LibreOffice > Voorkeuren	Toegang tot instellingsopties
<i>Klik met rechts</i>	<i>Control+klik of met rechts klikken, afhankelijk van de computerinstellingen</i>	Contextmenu openen
<i>Ctrl (Control)</i>	⌘ (Command)	Gebruikt met andere toetsen
<i>F5</i>	<i>Shift+⌘+F5</i>	De Navigator openen
<i>F11</i>	⌘+T	Het venster Stijlen en opmaak openen

Inhoud

Auteursrechten	iii
Medewerkers.....	iii
Reacties.....	iii
Dankbetuigingen.....	iii
Vertalers.....	iii
Publicatiedatum en softwareversie.....	iii
Opmerking voor gebruikers van Mac	iv
Inleiding	7
Ondersteunende hulpmiddelen in LibreOffice.....	7
Hulp krijgen	8
Algemene sneltoetsen voor het toetsenbord	ix
Menu's en menu-items openen.....	ix
Toegang tot een menuopdracht.....	ix
Een werkbalkopdracht uitvoeren.....	ix
Navigeren en selecteren met het toetsenbord	x
Dialogvensters beheren	xi
Macro's beheren	xi
Documenten beheren	xii
Bewerken	xii
Selecteren van rijen en kolommen in een databasetabel geopend met Ctrl+Shift+F4	xiii
Sneltoetsen voor het tekenen van objecten	xiii
Definiëren van sneltoetsen	xiv
Verder lezen	xiv

Inleiding

U kunt LibreOffice gebruiken zonder een aanwijsapparaat, zoals een muis of touchpad, door de ingebouwde sneltoetsen en toetscombinaties te gebruiken.

Deze appendix vermeldt enige van de meest algemene ingebouwde sneltoetsen en toetscombinaties die toe te passen zijn in alle componenten van LibreOffice. Voor sneltoetsen die specifiek voor Writer, Calc, Impress, Draw of Base zijn, lees de relevante gids voor het component of zoek in de Help van de toepassing.

Opmerking

Sommige van de hier vermelde sneltoetsen zullen waarschijnlijk niet werken als uw besturingssysteem dezelfde sneltoetsen gebruikt voor andere taken.

Om conflicten op te lossen, dient u andere toetsen toe te wijzen aan deze sneltoetsen door ofwel het opnieuw configureren van LibreOffice (zie hoofdstuk 14) of van uw besturingssysteem (zie de documentatie van uw systeem).

Ondersteunende hulpmiddelen in LibreOffice

In aanvulling op de sneltoetsen ondersteunt LibreOffice enkele ondersteunende technologieën, zoals vergrotingssoftware voor het beeldscherm, beeldschermlezers en on-screen toetsenbord. Houd er rekening mee dat de ondersteuning van deze toegankelijkheid is gebaseerd op Java-technologie voor communicatie met ondersteunende technologie. Dat betekent dat het opstarten van het eerste programma een aantal seconden langer duurt, omdat de Java runtime environment ook moet opstarten.

Een huidige lijst van ondersteunde technologieën is te vinden op de Wiki:

<http://wiki.documentfoundation.org/Accessibility>.

Hulp krijgen

<i>Sneltoetsen</i>	<i>Resultaat</i>
<i>F1</i>	Opent dialoogvenster Help voor LibreOffice . In LibreOffice Help: ga naar de eerst Help-pagina van het geselecteerde tabblad.
<i>Shift+F1</i>	Wijzigt de cursor naar het <i>Wat is dit?</i> vraagteken. Geeft een tip weer voor een item onder de cursor.
<i>Shift+F2</i>	Geeft een tip weer voor een geselecteerd item.
<i>Esc</i>	In LibreOffice Help: ga één niveau omhoog.

Algemene sneltoetsen voor het toetsenbord

Menu's en menu-items openen

Sneltoetsen	Resultaat
<i>Alt+<?></i>	Opent een menu waar <?> het onderstreepte teken is van het menu dat u wilt openen. Bijvoorbeeld: <i>Alt+x</i> opent het menu Extra . In het geopende menu zult u opnieuw onderstreepte tekens vinden. U kunt deze menu-items direct benaderen door simpelweg de toets van het onderstreepte teken in te drukken. Als er twee menu's hetzelfde onderstreepte teken hebben, druk dan opnieuw op dit teken om naar het volgende item te gaan. Soms heeft een menu-item geen onderstreept teken. Hier zult u er op moeten klikken om het te openen.
<i>Esc</i>	Sluit een geopend menu.
<i>F6</i>	Meermaals op <i>F6</i> drukken verandert de focus en gaat achtereenvolgens door de volgende objecten: <i>Menubalk</i> Iedere werkbalk van boven naar beneden en van links naar rechts Ieder vrij venster van links naar rechts Document
<i>Shift+F6</i>	Gaat door objecten in tegenovergestelde richting.
<i>Ctrl+F6</i>	Verplaatst de focus naar het document.
<i>F10</i> of <i>Alt</i>	Gaat naar de <i>Menubalk</i> en terug
<i>Esc</i>	Sluit een geopend menu

Toegang tot een menuopdracht

Druk op *Alt*, *F6* of *F10* om het eerste item op de *Menubalk* te selecteren (het menu *Bestand*). Met de pijl naar rechts wordt het volgende menu naar rechts geselecteerd; met de pijl naar links, het vorige menu. De *Home* en *End* toetsen selecteren het eerste en het laatste item op de *Menubalk*.

De pijl *Omlaag* opent een geselecteerd menu. Een volgende pijl *Omlaag* of *Omhoog* beweegt de keuze door de menu-items. De pijl naar rechts opent eventueel bestaande submenu's.

Druk op *Enter* om de gekozen menuopdracht uit te voeren.

Een werkbalkopdracht uitvoeren

Druk op net zolang *F6* totdat het eerste pictogram op de werkbalk geselecteerd is. Gebruik de pijlen naar rechts en naar links om een pictogram op een horizontale werkbalk te kiezen. Gebruik de pijlen omhoog en omlaag net zo, om een pictogram op een verticale werkbalk te kiezen. De toets *Home* selecteert het eerste pictogram op een werkbalk en de toets *End* het laatste.

Druk op *Enter* om de gekozen opdracht uit te voeren. Als de gekozen opdracht normaal gezien een opvolgende muis-actie vereist, zoals het invoegen van een rechthoek, is de *Enter*-toets niet voldoende: in deze gevallen dient u *Ctrl+Enter* te gebruiken.

- Druk op *Ctrl+Enter* op een pictogram om een teken-object te maken. Het object zal midden in het venster worden geplaatst, met een vooraf gedefinieerde grootte.
- Druk op *Ctrl+Enter* op het werktuig *Selectie* om het eerste teken-object in het document te kiezen. Als u het gekozen object wil bewerken, in grootte aanpassen of verplaatsen, gebruik dan eerst *Ctrl+F6* om de focus in het document te brengen.

Navigeren en selecteren met het toetsenbord

U kunt door een document navigeren en keuzes maken met het toetsenbord.

- Om de cursor te bewegen, gebruik de toets of toetscombinatie uit de volgende tabel.
- Om de letters onder de bewegende cursor te selecteren, houdt u daarbij de *Shift*-toets ingedrukt terwijl u de cursor beweegt.

Toets	Functie	Met Ctrl toets
<i>Pijl naar rechts</i> en <i>naar links</i>	Verplaatst de cursor één positie naar links of naar rechts.	Verplaatst de cursor één woord naar links of naar rechts.
<i>Pijl Omhoog</i> en <i>Omlaag</i>	Verplaatst de cursor één regel naar boven of naar beneden.	<i>(Ctrl+Alt)</i> Verplaatst de huidige alinea naar boven of naar beneden.
<i>Home</i>	Verplaatst de cursor naar het begin van de huidige regel.	Verplaatst de cursor naar het begin van het document.
<i>End</i>	Verplaatst de cursor naar het einde van de huidige regel.	Verplaatst de cursor naar het einde van het document.
<i>Pg Up</i>	Scrollt één pagina naar boven.	Verplaatst de cursor naar de koptekst.
<i>Pg Dn</i>	Scrollt één pagina naar beneden.	Verplaatst de cursor naar de voettekst.

Dialoogvensters beheren

Wanneer u een willekeurig dialoogvenster opent is één element (zoals een knop, een radioknop, een item in een keuzelijst of een keuzevak) gemarkeerd of aangegeven door een gestippeld vak rondom de veld- of knopnaam. Van dit element wordt gezegd dat het de focus heeft.

<i>Sneltoetsen</i>	<i>Resultaat</i>
<i>Enter</i>	Activeert de geselecteerde knop. In de meeste gevallen waarbij geen knop is geselecteerd, is <i>Enter</i> gelijk aan het klikken op OK .
<i>Esc</i>	Sluit dialoogvensters zonder wijzigingen op te slaan die gemaakt werden toen het was geopend. In de meeste gevallen is <i>Esc</i> gelijk aan het klikken op Annuleren . Wanneer een geopende keuzelijst is geselecteerd sluit <i>Esc</i> de lijst.
<i>Spatiebalk</i>	Vinkt een leeg keuzevak aan. Maakt een aangevinkt keuzevak leeg.
<i>Pijlen Omhoog en Omlaag</i>	Verplaatst de focus naar boven of naar beneden in een lijst. Vergroot of verkleint de waarde van een variabele. Verplaatst de focus verticaal binnen een gedeelte van een dialoogvenster.
<i>Pijlen naar rechts en naar links</i>	Verplaatst de focus horizontaal binnen een gedeelte van een dialoogvenster.
<i>Tab</i>	Focus gaat vooruit naar het volgende gedeelte of element van een dialoogvenster.
<i>Shift+Tab</i>	Focus gaat terug naar het vorige gedeelte of element van een dialoogvenster.
<i>Alt+pijl Omlaag</i>	Geeft items weer in een keuzelijst.

Macro's beheren

<i>Sneltoetsen</i>	<i>Resultaat</i>
<i>Ctrl+*</i> (vermenigvuldigingsteken: alleen op numeriek toetsgedeelte)	Voert een macro-veld uit. (Zie Hoofdstuk 9 voor meer informatie over macro's.)
<i>Shift+Ctrl+Q</i>	Stopt een macro die in uitvoering is.

Documenten beheren

Sneltoetsen	Resultaat
<i>Ctrl+F4</i> of <i>Alt+F4</i>	Sluit het huidige document. Sluit LibreOffice als het laatste geopende document wordt gesloten.
<i>Ctrl+O</i>	Opent het dialoogvenster Openen om een document te openen.
<i>Ctrl+S</i>	Slaat het huidige document op. Indien u werkt aan een bestand dat niet eerder is opgeslagen, dan opent de sneltoets het dialoogvenster Opslaan als .
<i>Ctrl+N</i>	Maakt een nieuw document.
<i>Shift+Ctrl+N</i>	Opent het dialoogvenster Sjablonen en documenten .
<i>Ctrl+P</i>	Opent het dialoogvenster Afdrukken om het document af te drukken.
<i>Ctrl+Q</i>	Sluit de toepassing af.
<i>Del</i>	Verwijdert, in de dialoogvensters Opslaan en Openen , de geselecteerde bestanden of mappen. Items kunnen vanuit de <i>Prullenbak</i> worden teruggezet.
<i>Shift+Del</i>	Verwijdert, in de dialoogvensters Opslaan en Openen , de geselecteerde bestanden of mappen. Items worden permanent verwijderd: zij kunnen niet worden teruggezet vanuit de <i>Prullenbak</i> .
<i>Backspace</i>	Geeft, in de dialoogvensters Opslaan en Openen , de inhoud van de bovenliggende map van de huidige map weer.

Bewerken

Sneltoetsen	Resultaat
<i>Ctrl+X</i> , <i>Shift+Del</i>	Knipt geselecteerde items.
<i>Ctrl+C</i> , <i>Ctrl+Ins</i>	Kopieert geselecteerde items naar het klembord.
<i>Ctrl+V</i> , <i>Shift+Ins</i>	Plakt gekopieerde of geknipte items vanaf het klembord.
<i>Ctrl+Shift+V</i>	Opent het dialoogvenster Plakken speciaal .
<i>Ctrl+A</i>	Selecteert alles.
<i>Ctrl+Z</i>	Maakt de laatste actie ongedaan.
<i>Ctrl+Y</i>	Voert de laatste actie opnieuw uit.
<i>Ctrl+Shift+Y</i>	Herhaalt de laatste opdracht.
<i>Ctrl+F</i>	Opent het dialoogvenster Zoeken .
<i>Ctrl+H</i>	Opent het dialoogvenster Zoeken en vervangen .
<i>Ctrl+Shift+F</i>	Zoekt naar de laatst ingevoerde zoekterm.
<i>Ctrl+Shift+R</i>	Vernieuwt (maakt opnieuw) de weergave van het document.
<i>Ctrl+Shift+I</i>	Toont of verbergt de cursor in alleen-lezen tekst.

Selecteren van rijen en kolommen in een databasetabel geopend met Ctrl+Shift+F4

Sneltoetsen	Resultaat
<i>Spatiebalk</i>	Wisselt tussen regelselectie, alleen niet als de regel in de modus <i>Bewerken</i> is.
<i>Ctrl+Spatiebalk</i>	Wisselt regelselectie.
<i>Shift+Spatiebalk</i>	Selecteert de huidige kolom.
<i>Ctrl+Page Up</i>	Verplaatst de aanwijzer naar de eerste regel.
<i>Ctrl+Page Down</i>	Verplaatst de aanwijzer naar de laatste regel.

Sneltoetsen voor het tekenen van objecten

Sneltoetsen	Resultaat
Selecteer de werkbalk met <i>F6</i> . Gebruik de pijl omlaag en de pijl naar rechts om het gewenste werkbalk-pictogram te kiezen en druk op <i>Ctrl+Enter</i> .	Voegt een Tekenobject in.
Selecteer het document met <i>Ctrl+F6</i> en druk op de <i>Tab</i> -toets.	Selecteert een Tekenobject.
<i>Tab</i>	Selecteert het volgende Tekenobject.
<i>Shift+Tab</i>	Selecteert het vorige Tekenobject.
<i>Ctrl+Home</i>	Selecteert het eerste Tekenobject.
<i>Ctrl+End</i>	Selecteert het laatste Tekenobject.
<i>Esc</i>	Eindigt de selectie van een Tekenobject.
<i>Esc</i> (in de handgreep selectiemodus)	Verlaat modus <i>Handgreep selectie</i> en keer terug naar modus <i>Object selectie</i> .
<i>Pijlen Omhoog/Omlaag/Links/Rechts</i>	Verplaatst het geselecteerde punt (de vangen-aan-raster functies zijn tijdelijk uitgeschakeld, maar de eindpunten verbinden zich toch aan elkaar.
<i>Alt+pijlen Omhoog/Omlaag/Links/Rechts</i>	Verplaatst het geselecteerde Tekenobject één pixel (in Selectiemodus) Verandert een Tekenobject in grootte (in modus <i>Handgreep selectie</i>) Draait een Tekenobject (in <i>Draaimodus</i>) Opent het dialoogvenster Eigenschappen voor een Tekenobject Activeert de modus <i>Punt selectie</i> voor het geselecteerde Tekenobject.
<i>Spatiebalk</i>	Selecteert een punt van een Tekenobject (in modus <i>Punt selectie</i>) / Annuleer selectie. Het geselecteerde punt knippert om de seconde.
<i>Shift+Spatiebalk</i>	Selecteert een toegevoegd punt in modus <i>Punt selectie</i> .

Sneltoetsen	Resultaat
<i>Ctrl+Tab</i>	Selecteert het volgende punt van het Tekenobject (modus <i>Punt selectie</i>). In <i>Draaimodus</i> kan het middelpunt van draaiing ook geselecteerd worden.
<i>Ctrl+Shift+Tab</i>	Selecteert het vorige punt van het Tekenobject (modus <i>Punt selectie</i>).
<i>Ctrl+Enter</i>	Een nieuw Tekenobject met standaard-grootte wordt in het middelpunt van het huidige venster geplaatst.
<i>Ctrl+Enter</i> op het pictogram Selectie	Activeert het eerste Tekenobject in het document.
<i>Esc</i>	Verlaat de modus <i>Punt selectie</i> . Het Tekenobject wordt daarna geselecteerd. Bewerkt een punt van een Tekenobject (modus <i>Punt-Bewerken</i>).
Willekeurige tekst- of numerieke toets	Als een Tekenobject is geselecteerd, wordt er gewisseld naar modus <i>Bewerken</i> en wordt de cursor aan het eind van de tekst in het Tekenobject geplaatst. Er wordt een printbaar teken ingevoegd.
<i>Alt</i> -toets, terwijl een grafisch object wordt gemaakt of op schaal gebracht	De positie van het middelpunt van het object wordt vastgelegd.
<i>Shift</i> -toets, terwijl een grafisch object wordt gemaakt of op schaal gebracht	De breedte-hoogte verhouding van het object wordt vastgelegd.

Definiëren van sneltoetsen

In aanvulling op het gebruik van de ingebouwde sneltoetsen, vermeld in deze Bijlage, kunt u uw eigen sneltoetsen definiëren. Zie hoofdstuk 14, *LibreOffice aanpassen*, voor instructies.

Verder lezen

Zoek, voor hulp met sneltoetsen van LibreOffice of LibreOffice met alleen een toetsenbord gebruiken, in de Help van de toepassing met behulp van de sleutelwoorden 'sneltoetsen' of 'toegang'.